

**Леся
ПРОХОРЕНКО,**
доктор
психологічних
наук,
професор,
директор
Інституту

**ІНСТИТУТ
СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІКИ І
ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ
МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА
НАПН УКРАЇНИ**

**ДІТИ З
ОСОБЛИВИМИ
ПОТРЕБАМИ В
УМОВАХ
КРИЗОВИХ
ВИКЛИКІВ:
НАВЧАННЯ ТА
СУПРОВІД**

Олег ОРЛОВ,
кандидат
психологічних наук,
заступник
директора з
науково-
експериментальної
роботи

Принципи дистанційного навчання

Принцип інтерактивності. Усі діти мають навчатися разом, але з допомогою комп'ютерно-інформаційного середовища. Тобто дитина з ООП має продовжити контактувати з друзями, однокласниками, учителем, асистентом вчителя.

Принцип диференціації. Дистанційне навчання передбачає навчання за можливостями кожного з учасників навчального процесу, тут застосовуються технології різнорівневого навчання.

Принцип індивідуального підходу. Обов'язково треба враховувати форму порушення дитини з ООП і можливості її комунікації для того, щоби вона ефективніше продовжила навчання.

Принцип пластичності. Навчання має відбуватися в необхідному темпі учня. Якщо один учень з ООП швидко адаптувався до онлайн-уроків, може висидіти їх, то іншому учню буде складно адаптуватися, і він може не зрозуміти, що відбувається подальше навчання, і що на моніторі – це все живі люди, які його раніше бачили, яких він добре знає. Тож треба враховувати темп учня.

Особливості дистанційного навчання

Перехід із прямої моделі навчання на тренерську. Адже вчитель уже не стоїть і навчає в класі, а став тренером-консультантом. Він переважно консультує батьків дитини з ООП, як правильно її розвивати, як правильно заспокоїти, як впоратися з агресією чи істерикою. Учитель безпосередньо не має контакту з учнем з ООП, але через батьків може продовжити навчання.

Синхронне й асинхронне навчання. Синхронне навчання – коли відбувається онлайн-урок. Асинхронне – коли вчитель записує відеоуроки або записує, наприклад, мотиваційне відео для учнів з ООП і передає його батькам для самостійного опрацювання учнем; або якщо учень не може самостійно опрацювати, то для того, щоби батьки разом із дитиною опрацювали наданий матеріал.

Наочний матеріал – це всі речі, які є вдома. Часто наочний матеріал залишається в школі. У цьому випадку наочним матеріалом стають усі предмети, які можна знайти вдома.

Сталість навчання. Уроки мають відбуватися зранку онлайн або офлайн, а домашні завдання мають бути ввечері. Тобто має залишитися звичний для дитини з ООП режим.

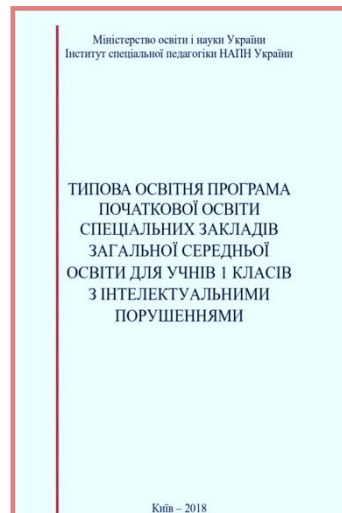
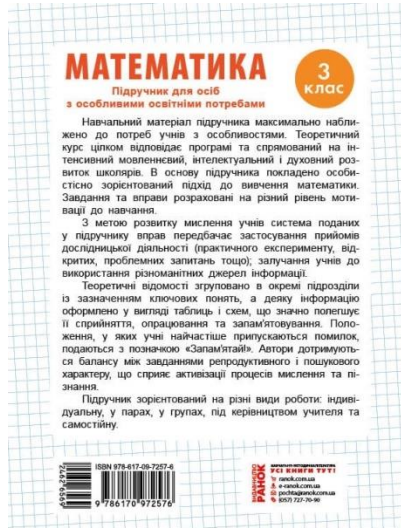
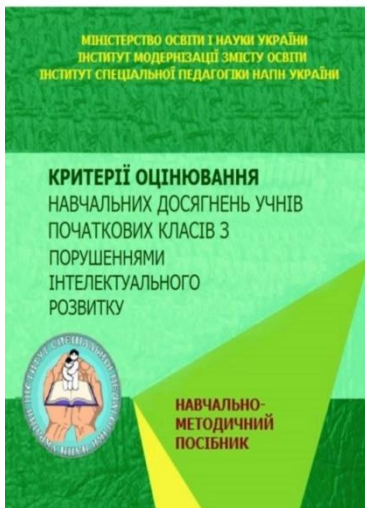
Безпека та здоров'я дитини з ООП. Діти з порушеннями зору, не можуть довго сидіти за онлайн-уроками й навчатися за комп'ютером. На це потрібно звертати увагу. Якщо дитина тривожиться, емоційно вибухає або агресує й не може впоратися із собою, не може проконтролювати свої емоції й почуття, то ми не можемо її змусити продовжити навчання. Ми будемо підбирати інші способи, як будемо її навчати.

Навчально-методичне забезпечення нового покоління для дітей з особливими потребами

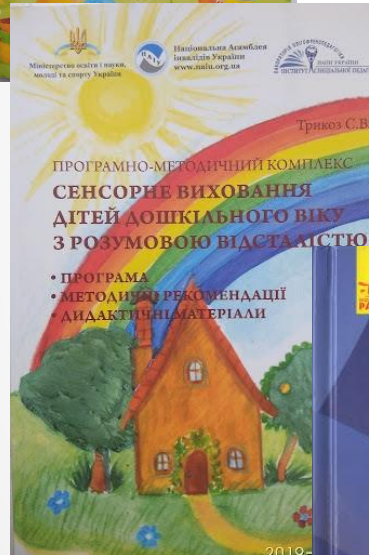
Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки і психології імені
Миколи Ярмаченка НАПН України

ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ДЛЯ УЧНІВ 2 КЛАСУ
З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ

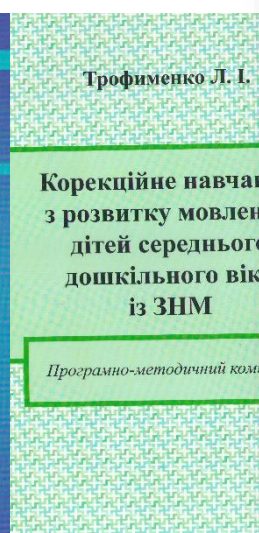
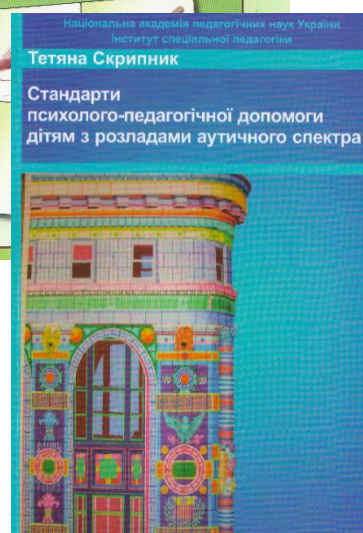
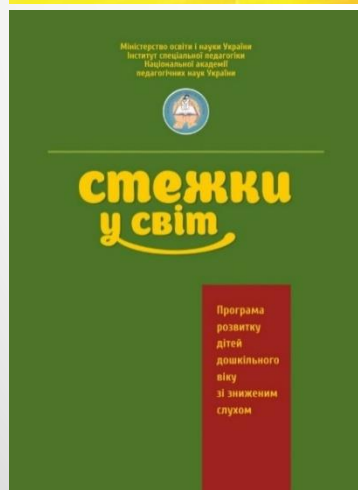
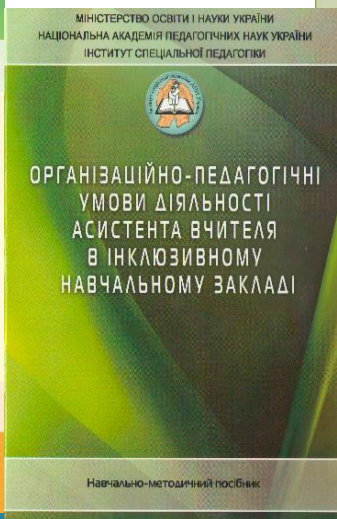
Київ – 2019

Навчально-методичне забезпечення початкової освіти для дітей з особливими потребами (за вимогами НУШ)

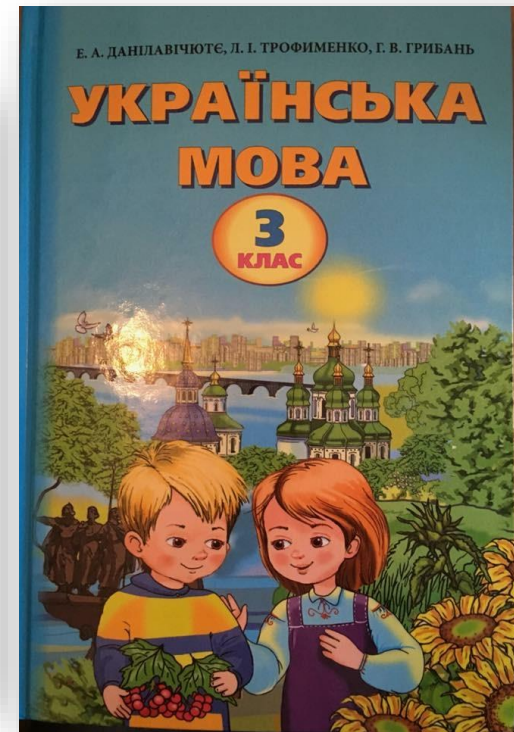
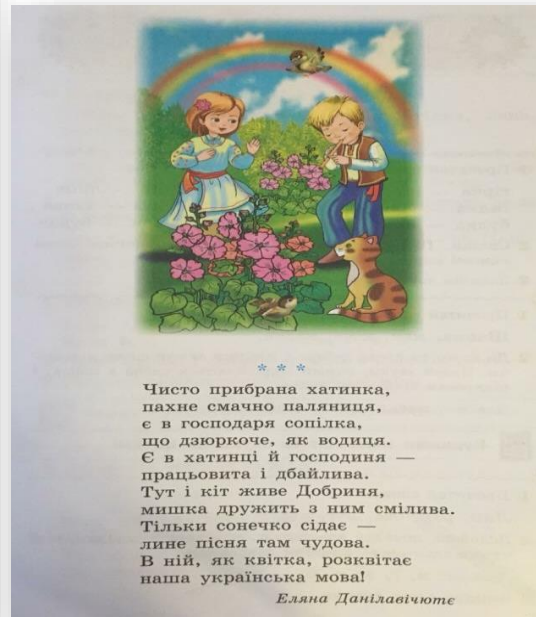

Діагностичне та навчально-методичне забезпечення освіти дітей з особливими потребами (понад 70 підручників, навчально-методичних посібників та понад 100 навчальних і корекційно-розвивальних програм)

Logopaedica
Lodzienia

Підручники для дітей з важкими порушеннями мовлення

Підручники шрифтом Брайля

Робота з батьками

Підтримуйте батьків.

Мотивуйте до спільного навчання з дітьми.

Зробіть опитувальник для батьків щодо труднощів, з якими вони стикнулися під час карантину, та командно опрацюйте його.

Записуйте свій монолог для дитини та відправляйте батькам.

Поясніть важливість навчання дитини в онлайн-форматі. Багато батьків не розуміють, що дитина зможе вчитися на онлайн-уроках, вони навіть у це не вірять – потрібно їм дати цю віру.

Будуйте стосунки з батьками, нехай вони будуть доброзичливими.

Батьки, наприклад, не можуть мотивувати дитину сісти за навчання. Якщо ж батьки матимуть відео, на якому вчитель говорить, що потрібно робити, – дитина зрозуміє, що не тільки батьки вимагають від дитини навчатися, але є й інші дорослі, які її спонукають і мотивують до навчання.

Спілкуйтеся з батьками телефоном, вони є каналом комунікації між вами та дитиною.

Не змушуйте батьків і не говоріть про те, що вони мусять навчати дитину. Батьки не вчилися в педагогічних університетах, вони не розуміють, як потрібно вчити дитину, тому спонукайте їх до спільного навчання, поясніть важливість.

Спостереження батьками за дитиною з ООП та визначення рекомендованого навантаження

- адаптація до нового режиму дня/тижня/місяця;
- рівень тривожності та емоційних спалахів дитини;
- емоційний стан (спокійна, сонлива, агресивна, обережна тощо);
- приймання участі в дистанційному навчанні;
- поведінка дитини;
- улюблена діяльність вдома.

ТРУДНОЩІ

дитина не може зрозуміти
абстрактних понять та
двохрівневі інструкції

дитина не може писати
прості слова

дитина не сидить біля
монітора комп'ютера

СИЛЬНІ СТОРОНИ

дитина може слідувати
простим інструкціям,
побутовим вказівкам

дитина може тримати
олівець та малювати
прості фігури

дитина може займатися
стоячи, 15 хвилин

Види підтримки дитини під час дистанційного навчання

Фізична підтримка – повна чи часткова.

Вербальна підтримка – повна чи часткова.

Підказки.

Візуальний стимул.

Моделювання.

Маніпуляція символами.

Командна робота під час дистанційного навчання

- як вчити дитину (дистанційно, відправляти завдання та консультиувати батьків, дзвонити батькам дітей з ООП);
- визначення навантаження і розробка нового режиму на тиждень;
- програма та теми, за якими мають працювати діти;
- консультації з батьками дитини з ООП;
- як задавати домашнє завдання.

Комунікативні картки

- картки так/ні;
- картки з певними словами-відповідями;
- піктограми;
- картки-картинки;
- кубики, браслети (червоний-зелений);
- картка з ? ;
- картки візуальної підтримки навчання, які можна придбати в інтернеті;
- картки з літерами та цифрами;
- сигнальні картки з емоціями, стікерами.

Приклади комунікативних карток

веселість

радість

подив

сум

жалість

гнів

ПЕРЕРВА

ГОЛОСОВІ РІВНІ

0 – Мовчу

1 – Говорю пошепки

2 – Говорю тихо

3 – Говорю голосно

4 – Говорю гучно на вулиці

5 – Презентую

Рекомендації вчителю

- зібрати всіх дітей в онлайн-заняттях та залучити до спільної діяльності;
- розробити уроки для дітей, враховуючи індивідуальні можливості кожної дитини;
- створити презентацію для візуальної підтримки у засвоєнні матеріалу;
- підібрати онлайн-інструменти для закріплення навчального матеріалу;
- створення наочного матеріалу для показу у онлайн-форматі;
- запис відеозаняття для всіх;
- ведення документації;
- домашні завдання.

Рекомендації батькам дітей з особливими потребами

- спокійний емоційний стан;
- допомога та підтримка дитини з ООП;
- допомога з онлайн- та офлайн-заняттями;
- підготовка матеріалів та наочності на уроки;
- канал комунікації «вчитель-родина-дитина».

Рекомендації психологу

- індивідуальні онлайн-заняття з дітьми;
- індивідуальні онлайн-консультації з батьками;
- індивідуальні онлайн-консультації з вчителями;
- супервізійні онлайн-зустрічі.

Рекомендації асистенту вчителя

- допомога та підтримка батькам дитини з ооп: консультації попередні, виконання д/з, допомога під час онлайн-занять;
- командна робота з вчителем по підготовці до занять;
- запис офлайн-занять (відеозанять) для всіх дітей;
- спостереження за роботою дітей та подальший аналіз їх роботи;
- модератор онлайн-занять;
- консультації батьків щодо певних методів та прийомів роботи;
- ведення документації: індивідуальної картки на дитину, індивідуальної програми розвитку;
- адаптація навчальних завдань для дитини з ооп разом із вчителем.

Корекційно-розвивальні заняття

- проводяться в онлайн-форматі (індивідуально або колективно);
- проводяться консультації з батьками щодо проведення занять;
- заняття спрямовуються на розвиток життєвих компетенцій та соціальнопобутового орієнтування в умовах домашнього середовища.

Правила поведінки під час дистанційного навчання

- я навчаюся за розкладом;
- я дивлюся в монітор та слухаю вчителя;
- я відповідаю картками;
- мені допомагають батьки;
- якщо я хочу перепочити, то показую картку пауза;
- я спілкуюся з друзями на перервах;
- якщо я хочу запитати, то піднімаю картку питання.

**Проект постанови Кабінету Міністрів
України «Про затвердження
категорій (типології) освітніх
труднощів у осіб з особливими
освітніми потребами та рівнів
підтримки в освітньому процесі в
інклюзивних класах (групах) закладів
освіти»**

Продукція Інституту представлена на сайті Міністерства освіти і науки України (<http://mon.gov.ua/>), сайті Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України <http://www.imzo.gov.ua/>, сайті Інституту спеціальної педагогіки <http://ispukr.org.ua/>, Google Scholar, Електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua>). Посилання на підготовлену наукову та навчальну продукцію також широко представлені на сайтах освітніх ресурсів - <http://osvita.ua/>; <http://education-inclusive.com/> та ін.

**Інститут спеціальної педагогіки і
психології імені Миколи Ярмаченка
Національної академії педагогічних наук
України**

Дякуємо за увагу!

<http://ispukr.org.ua/>